



Beleid Maatschappelijk Verantwoord Inkopen gemeente Eersel

Kenmerk:
Bizob2016MVI

Versie:
1.01

Status:
definitief

Opdrachtgever:
Gemeente Eersel

Datum:
13 December 2016

Inleiding

De gemeente spant zich continu in voor een (verdere) professionalisering van de inkoop- en aanbestedingspraktijk waarbij ook oog is voor duurzaam en sociaal inkopen.

Omdat Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) in totaliteit meer behelst, en verder reikt dan de inkoop- en aanbesteding, wordt ervoor gekozen te spreken over maatschappelijk verantwoord inkopen.

In dit beleid worden de processen inzichtelijk en transparant gemaakt door de doelstellingen, uitgangspunten en kaders te schetsen waarbinnen maatschappelijk verantwoord inkopen in de gemeente plaatsvindt. De gemeente leeft daarbij een aantal centrale doelstellingen na (zie verder hoofdstuk 2). Aangezien inkoop plaatsvindt in een dynamische omgeving, dient de gemeente continu bezig te zijn met het doorvoeren van verbeteringen in de inkoopprocessen. De gemeentelijke doelstellingen zijn hierbij leidend. Dit beleid sluit zoveel mogelijk aan op het algemene beleid van de gemeente.

Dit beleid betreft de gebieden

- Duurzaam inkopen;
- Social return (on investment);
- Midden- en kleinbedrijf (MKB)

1. Definities

In dit inkoopbeleid wordt verstaan onder:

Contractant	De in de overeenkomst genoemde wederpartij van de gemeente.
Diensten	Diensten als bedoeld in artikel 1.1 Aanbestedingswet 2012.
Duurzaamheid	Een ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van de toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen
Gemeente	De gemeente Eersel, zetelend in Eersel te Dijk 15.
Inkoop	(Rechts)handelingen van de gemeente gericht op de verwerving van werken, leveringen of diensten en die een of meerdere facturen van een ondernemer met betrekking tot bedoelde werken, leveringen of diensten tot gevolg hebben.
Leveringen	Leveringen als bedoeld in artikel 1.1 Aanbestedingswet 2012.
MVI	Maatschappelijk Verantwoord Inkopen of wel bij de inkoop van producten, diensten en werken worden de effecten op people (mensen), planet (planeet/milieu) en profit/prosperity (winst/welvaart) meegenomen.
MKB	Midden- en kleinbedrijf. Volgens de Europese Commissie betreft het ondernemingen tot 250 werknemers, met een omzet < 50 mln euro en een balanstotaal < 43 mln euro.
Offerte	Een aanbod in de zin van het Burgerlijk Wetboek.
Offerteaanvraag	Een enkelvoudige of meervoudige aanvraag van de gemeente voor te verrichten prestaties of een (Europese) aanbesteding conform de aanbestedingswet en de Europese aanbestedingsrichtlijnen 2004/17/EG en 2004/18/EG.

Opdracht	Een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel voor werken, leveringen of diensten of een raamovereenkomst.
Ondernemer	Een 'aannemer', een 'leverancier' of een 'dienstverlener'.
Social return	het opnemen van sociale voorwaarden, eisen en wensen in inkoop- en aanbestedingstrajecten, zodat ondernemers een bijdrage leveren aan de uitvoering van het gemeentelijk beleid ten aanzien van het bieden van werkgelegenheid aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door het realiseren van onder andere reguliere banen, leerwerkstages, oriëntatiestages en participatieplaatsen aan specifieke doelgroepen.
Werken	Werken als bedoeld in artikel 1.1 Aanbestedingswet 2012.

2. Gemeentelijke doelstellingen

De gemeente wil met dit beleid voor maatschappelijk verantwoord inkopen de volgende doelstellingen realiseren:

a. Duurzaam maatschappelijk verantwoord inkopen

Naast de financiële aspecten van inkoop wordt er ook rekening gehouden met de maatschappelijke gevolgen, zoals mens en milieu.

b. Sociaal maatschappelijk verantwoord inkopen

Naast de financiële aspecten van inkoop wordt er ook rekening gehouden met de maatschappelijke gevolgen, zoals mogelijkheden voor social return.

c. Oog voor het (regionaal) MKB

Naast de financiële aspecten van inkoop wordt er ook rekening gehouden met de maatschappelijke gevolgen voor het lokale midden- en kleinbedrijf.

Met deze doelen heeft de gemeente oog voor de navolgende gewenste effecten:

1. Het stimuleren van de regionale economie;
2. Het bevorderen van de samenwerking met partnerorganisaties, zoals het (gemeentelijke) SW-bedrijf;
3. Het stimuleren van deelname van inwoners van de gemeente aan de arbeidsmarkt c.q. arbeidsparticipatie;
4. Het stimuleren van marktwerking en het voorkomen van afhankelijkheid van ondernemers;
5. Bijdragen aan realiseren energieneutraliteit in de Kempen in 2025 (Klimaatvisie) en in Eersel in 2030 (Toekomstvisie);
6. Bijdragen aan de reductie van huis aan huis ingezameld restafval tot 10 kg per huishouden in 2020;

Om deze doelstellingen te realiseren zijn de juridische, ethische, ideële, economische en organisatorische uitgangspunten vastgelegd in dit beleid. Deze uitgangspunten zijn in de volgende hoofdstukken uitgewerkt.

Dit beleid maatschappelijk verantwoord inkopen sluit geheel aan op het inkoopbeleid van de gemeente.

3. Duurzaam inkopen

3.1 Doel van duurzaam inkopen

De ambitie is om samen met de andere Kempengemeenten in 2025 energieneutraal te zijn en in Eersel in 2030. Daarnaast streeft de gemeente naar reductie van het huis aan huis ingezameld restafval tot 10 kg per huishouden in 2020. Door duurzaam in te kopen draagt de gemeente bij aan het realiseren van deze ambities. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie in het maatschappelijk verkeer. De overheid koopt per jaar voor ca. 70 miljard euro in en heeft daarmee een gezamenlijke inkoopkracht om invloed uit te oefenen op het verduurzamen van product- en marktketens.

Duurzaam inkopen is het meenemen van sociale en milieuaspecten in het inkoopproces. Dit komt onder andere tot uitdrukking door het volgende:

- Bij inkooptrajecten wordt een inkoopstrategie opgesteld waarin mogelijke duurzame oplossingen worden onderzocht. In elk geval worden minimaal de door Pianoo opgestelde duurzaamheidscriteria meegenomen.
- De gemeente kiest ervoor om zoveel mogelijk digitaal in te kopen, vooruitlopend op de wettelijke verplichtingen hiertoe die gelden per 1 juli 2017.

3.2 Duurzaamheidscriteria PIANOo

Met betrekking tot een aantal 'productgroepen' zijn zogenaamde 'duurzaamheidscriteria' opgesteld, te vinden op de website van PIANOo. In de duurzaamheidscriteria staan o.a. suggesties om het inkooptraject te verduurzamen, mogelijke selectiecriteria, de minimale eisen die toegepast dienen te worden, gunningscriteria en suggesties voor contractbepalingen. Het CROW (nationaal kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte) heeft bijvoorbeeld de duurzaamheidscriteria die betrekking hebben op de GWW-sector geschikt gemaakt voor toepassing in RAW-bestekken door middel van het opstellen van de 'RAW-Catalogus Bepalingen – Duurzaam Inkopen'.

3.3 Duurzaam op een maatschappelijk verantwoorde wijze

Bij de sociale eisen en wensen die aan ondernemers gesteld worden binnen de kaders van het duurzaam inkopen ligt de focus veelal op het realiseren van goede arbeidsomstandigheden voor (productie)medewerkers, vaak in verre landen, aan het eind (of eigenlijk: het begin) van een lange keten van toeleveranciers.

Werken, leveringen en/of diensten die onder niet aanvaardbare arbeidsomstandigheden (zoals kinderarbeid, dwangarbeid, discriminatie van werknemers, niet-betaling van leefbaar loon) tot stand komen of zijn gekomen worden geweerd.

3.4 (Duurzame) Innovatie

De gemeente moedigt – daar waar mogelijk – innovatiegericht inkopen (en aanbesteden) aan. Bij innovatiegericht Inkopen wordt gezocht naar een innovatieve oplossing of laat de gemeente ruimte aan de ondernemer om een innovatieve oplossing aan te bieden. Het kan bijvoorbeeld gaan om een volledig nieuwe oplossing, maar ook om de verdere ontwikkeling van de eigenschappen van een bestaand product. Uiteraard moet de voorgestelde oplossing ook duurzaam zijn.

3.5 Inkoopstrategie

In de uitgebreide inkoopstrategie is voor duurzaam inkopen een aparte paragraaf opgenomen. Hierin worden keuzes gemotiveerd.

4. Social return

4.1 Doel van social return

Social return is het opnemen van sociale voorwaarden, eisen en wensen in inkoop- en aanbestedingstrajecten, zodat ondernemers een bijdrage leveren aan de uitvoering van het gemeentelijk beleid ten aanzien van het bieden van werkgelegenheid aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door het realiseren van onder andere reguliere banen, leerwerkstages, oriëntatiestages en participatieplaatsen aan specifieke doelgroepen.

De gemeente streeft ernaar dat een investering die de gemeente doet, naast het 'gewone' rendement, ook een concrete sociale winst (return) oplevert.

4.2 Drempel toepassing social return in aanbestedingen

Boven een bedrag van € 200.000,-- kan de gemeente bij een aanbesteding van zowel diensten, leveringen als werken nadere voorwaarden verbinden ten aanzien van het inzetten van personen uit specifieke doelgroepen. Deze voorwaarden dienen dan in de inkoopstrategie te worden opgenomen.

Daarnaast worden werken, leveringen en/of diensten geweerd die onder niet aanvaardbare arbeidsomstandigheden (zoals kinderarbeid, dwangarbeid, discriminatie van werknemers, niet-betaling van leefbaar loon) tot stand komen of zijn gekomen.

4.3 Opties voor toepassing social return in aanbesteding.

Een opdrachtgever stelt in de (bestek)voorwaarden, naast de reguliere eisen en wensen t.a.v. prijs, kwaliteit en duurzaamheid, ook sociale eisen aan de potentiële ondernemer.

Hiervoor zijn vier opties:

1. Contracteis (minimumeis)
2. Sociale paragraaf (gunningscriterium)
3. Verzoek om ideeën (inschrijfvereiste)
4. Invulling van vacature (contracteis)

4.4 Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD)

Voor de concrete uitvoering van social return, namelijk het plaatsen van mensen bij de ondernemers, zal de afdeling de ISD het inkoopteam bijstaan.

Zowel in de voorbereidende fase (inkoopstrategie), de aanbesteding beoordeling emvigning) de contractperiode (invulling van social return met de ondernemer) en de uitvoering (controle toepassing afspraken).

4.5 Plaatsingsmogelijkheden voor invulling social return

We onderscheiden verschillende categorieën van plaatsingsmogelijkheden waarmee een ondernemer social return kan invullen. In het handboek social return worden de definities van de categorieën nader uitgewerkt in hoofdstuk 2.

- betaald werk
- betaald werk met ondersteuning
- onbetaald werk
- andere vormen van ondersteuning ter bevordering van de arbeidsparticipatie

4.6 Raming en toewijzing kosten aan budget

Vooraf zal per project bekeken worden welk effect de keuze voor social return zal hebben op het budget. Ook zal in dat stadium bepaald worden ten laste van welk budget de eventuele kosten van social return plaats zal vinden.

4.7 Inkoopstrategie

In de uitgebreide inkoopstrategie is voor social return een aparte paragraaf opgenomen. Hierin worden keuzes gemotiveerd.

5. MKB

5.1 De gemeente heeft oog voor het midden- en kleinbedrijf (MKB).

Uitgangspunt is dat alle ondernemers gelijke kansen moeten krijgen. De gemeente houdt echter bij haar inkoop de mogelijkheden voor het midden- en kleinbedrijf in het oog. Dit doet de gemeente door gebruik te maken van percelen in aanbestedingen, het toestaan en stimuleren van het aangaan van combinaties en onderaanneming, het verminderen van de lasten en het voorkomen van het hanteren van onnodig zware selectie- en gunningscriteria.

5.2 De gemeente heeft oog voor het regionale midden- en kleinbedrijf (MKB).

In gevallen waar een enkelvoudig onderhandse offerteaanvraag en/of een meervoudig onderhandse offerteaanvraag volgens de geldende wet- en regelgeving is toegestaan, wordt rekening worden gehouden met de regionale economie en regionale ondernemers. Local sourcing wordt gezien vanuit de regionale gedachte Zuidoost-Brabant, Bizob- of SRE-gebied. Het combineren van economische en de sociale voordelen pleit meer voor regionaal sourcen dan louter lokaal sourcen.

In gevallen van een meervoudig onderhandse aanbesteding wordt onderzocht welke regionale ondernemers geschikt zijn voor de opdracht. Bij openbare aanbestedingen wordt met de formulering van de geschiktheidscriteria rekening gehouden met regionale ondernemers.

Discriminatie moet daarbij worden voorkomen en de gemeente moet niet onnodig nationale, Europese of mondiale kansen laten liggen. 'Local sourcing' kan bijdragen aan de doelmatigheid van de inkoop.

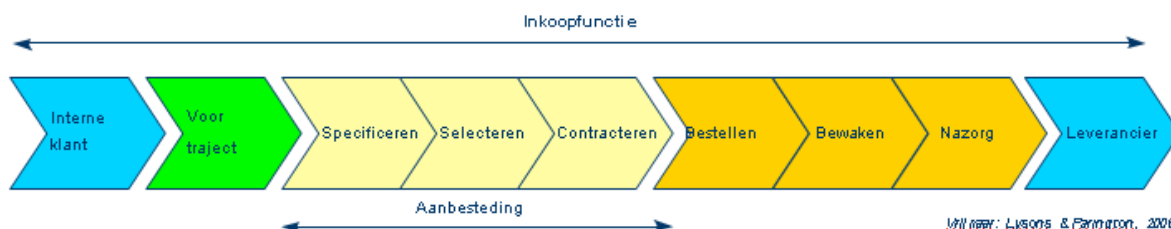
5.5 Inkoopstrategie

De uitgebreide inkoopstrategie geeft gelegenheid om verantwoording voor keuzes te motiveren.

6. Organisatorische uitgangspunten

Inkoopproces

Het inkoopproces bestaat uit verschillende fasen, startend vanaf het voortraject.



stap	fase inkoop proces	toelichting
1	Voortraject	<ul style="list-style-type: none"> • Bepalen waarde van de opdracht of raamovereenkomst • Aanmaken inkoopdossier • Opstellen inkoopstrategie
2	Specificeren	<ul style="list-style-type: none"> • Opstellen offerteaanvraag • Opstellen overige aanbestedingsdocumenten
3	Selecteren	<ul style="list-style-type: none"> • Eventuele voorselectie geïnteresseerde ondernemers • Bekendmaking opdracht via verzenden van de offerteaanvraag, de website en/of TenderNed • Offertes evalueren • Gunning aan winnende ondernemer • Informeren afgewezen ondernemers
4	Contracteren	<ul style="list-style-type: none"> • Teken (raam) overeenkomst met (winnende) contractant • Registreren getekende overeenkomst • Opmaken inkoopdossier en ter archivering aanbieden
5	Bestellen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van de opdracht • Eventueel met het doen van bestellingen
6	Bewaken	<ul style="list-style-type: none"> • Bewaking budget en check of facturen • Overleg met en controle op de opdrachtnemer
7	Nazorg	

Bovengenoemde stappen staan nader uitgewerkt in het handboek inkopen. In dit handboek wordt dieper ingegaan op bovengenoemde stappen. Op deze wijze wordt een professioneel, uniform en doelmatig inkoopproces nagestreefd.

Door al vanaf de voorbereidingsfase na te denken over de kansen en mogelijkheden voor een zo duurzaam mogelijke inkoop, kan de gemeente komen tot een andersoortige

aanbesteding dan "gebruikelijk" met meer duurzaamheidsresultaat. De PIANOo duurzaam inkopen criteria documenten bieden suggesties hiervoor, net als voor invulling van de andere fasen van het inkooptraject.